

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	3. Podpora vzdelávania osôb s osobitými vzdelávacími potrebami
Opatrenie:	3.1 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít
Kód ITMS projektu:	26130130051
Aktivita:	1.1 Vzdelávanie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov

Program kontinuálneho vzdelávania

Rozvoj kompetencií odborných zamestnancov v prevencii sociálno-patologických javov u žiakov z marginalizovaných rómskych komunít

PaedDr. Darina Výbohová, PhD.

Metodicko-pedagogické centrum,
Bratislava

Názov vzdelávacieho programu:

Rozvoj kompetencií odborných zamestnancov v prevencii sociálno-patologických javov u žiakov z marginalizovaných rómskych komunít

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

V rámci národného projektu „Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít“ boli zisťované vzdelávacie potreby pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov základných škôl na Slovensku, pracujúcich so žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia, pochádzajúcich najmä z prostredia marginalizovaných rómskych komunít (ďalej MRK). Prieskumu sa zúčastnilo viac ako 800 respondentov a výsledky boli spracované štatisticky a kvalitatívne v správe Analýza vzdelávacích potrieb pedagogických a odborných zamestnancov (/2012). (Zdroj: http://web.eduk.sk/stahovanie/analiza_VP.pdf. Analýza je publikovaná na webstránke: www.eduk.sk).

Z hľadiska cieľov a zamerania kontinuálneho vzdelávania odborných zamestnancov vyzdvihli respondenti zapojení do prieskumu potrebu rozvíjať u odborných zamestnancov spôsobilosť aplikovať inovatívne metódy a formy práce s jednotlivcom a skupinou v oblasti prevencie sociálno-patologických javov u žiakov z MRK v rámci odbornej činnosti a poukázali tiež na nedostatočné aktuálne zručnosti potrebné k realizácii prevencie a eliminácie sociálno-patologických javov u žiakov z MRK.

Vychádzame z predpokladu, že poruchy správania, ktoré tvoria akúsi vstupnú bránu do sveta sociálnej patológie sú závažným problémom nielen v škole, pretože zasahujú aj do širších spoločenských súvislostí. Ani štáty, ktoré sa dlhodobo umiestňujú na najvyšších priečkach v hodnotení kvality života ako napríklad severské krajiny Európy alebo Austrália, kde je demokracia hlboko etablovaná v „mentálnej výbave národa“ a sociálny a vzdelávací systém je matricou pre iné štáty, nie sú imúnne voči sociálno-patologickým javom u žiakov, teda voči problémom, ktoré tieto prejavy prinášajú. Rovnako ani Slovensko v tomto smere nie je výnimkou. O to viac však vzniká potreba venovať sa primárne prevencii sociálno-patologických javov u žiakov.

Vznik a výskyt porúch správania býva spravidla výsledkom pôsobenia veľkého množstva sociálnych, ekonomických, kultúrnych, politických vplyvov a osobnostných faktorov. Je teda jasné, že nie je možné si vysvetľovať poruchy správania izolovanými, jednoduchými vplyvmi, udalosťami alebo čiastkovými osobnostnými zvláštnosťami napríklad príslušnosťou k marginalizovanej rómskej komunite. Podľa údajov Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie (Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie už od roku 1986 experimentálne overuje systém komplexnej preventívno-poradenskej starostlivosti o deti a mládež s poruchami správania) a Ústavu informácií a prognóz školstva, ktoré vykonávali kvalitatívne a kvantitatívne zmapovanie výskytu poruchového (resp. rizikového) správania sa žiakov na Slovensku, možno povedať, že v každej triede sedia priemerne traja problémoví žiaci.

Tento vzdelávací program vychádza z výsledkov vyššie spomínaného prieskumu vzdelávacích potrieb odborných zamestnancov. Neprináša hotové riešenia, ale je pridanou hodnotou, ktorú budú môcť neskôr absolventi tohto vzdelávania poskytnúť zainteresovaným stranám na ceste k želanej zmene k lepšiemu. Preventívna filozofia návrhu aktualizáčného vzdelávania zvyrazňuje termín "optimalizácia správania", ktorým vyjadrujeme potrebu začať ovplyvňovať problémové správanie už pri prvých signáloch odchýlky od normy. Praktické skúsenosti všetkých orgánov a inštitúcií, ktoré sa v súčasnosti zaoberajú starostlivosťou o rodinu, deti a mládež ohrozené sociálnou patológiou, svedčia o tom, že ich preventívna činnosť nie je dostatočne koordinovaná, chýbajú efektívne informačné väzby a

kanály, práca jednotlivých subjektov prevencie na seba nenadväzuje a dominuje administratíva nad konkrétnou praktickou starostlivosťou. V súvislosti s prevenciou sociálnej patológie v rezorte školstva je potrebné pojmovo vymedziť dve jej rovnocenné súčasti, a to výchovnú prevenciu (zameraná na skvalitňovanie sociálnej regulácie správania vo výchovno-vzdelávacom procese) a psychologickú prevenciu (zameraná na skvalitňovanie psychickej regulácie správania pomocou psychologických, poradenských, príp. psychoterapeutických metód).

Druh vzdelávacieho programu: aktualizčné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania: kombinovaná – 50 hod (prezenčne 40 hodín, dištančne 10 hodín)

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ:

Rozvíjať a prehĺbiť profesijné kompetencie odborných zamestnancov potrebných na štandardný výkon odbornej činnosti osvojením si nových aplikovateľných poznatkov v prevencii sociálno-patologických javov u žiakov z marginalizovaných rómskych komunít.

Špecifické ciele:

- Prehĺbiť poznatky o špecifikách a charakteristike marginalizovaných rómskych komunít.
- Rozvíjať schopnosť analyzovať sociálno-patologické javy u žiakov z marginalizovaných rómskych komunít.
- Rozšíriť znalosti o metódach, prístupoch, stratégiách a prostriedkoch prevencie sociálno-patologických javov žiakov z MRK.
- Poznať východiská tvorby, realizácie a hodnotenia preventívnych programov.
- Rozvíjať spôsobilosť spracovať a realizovať konkrétny program prevencie sociálno-patologických javov zohľadňujúci podmienky konkrétnej triedy a základnej školy a lokálnych špecifik podľa potrieb žiakov z marginalizovaných rómskych komunít.

Obsah vzdelávacieho programu:

Modul 1

Súčasný stav a analýza problematiky marginalizovaných rómskych komunít (ďalej MRK) na Slovensku v kontexte medzinárodných skúseností. Charakteristika sociálno-patologických javov u žiakov z MRK.

Téma	Forma	Časový rozsah
<ul style="list-style-type: none">• Marginalizované rómske komunity na Slovensku – charakteristika a špecifiká.• Súčasný stav a analýza problematiky MRK na Slovensku v kontexte medzinárodných skúseností.• Charakteristika sociálno-patologických javov u žiakov z MRK.• Reflexia vlastnej praxe v oblasti sociálno-patologických javov u žiakov z MRK na školách.	prezenčná	1 1 3 5
Výstup z dištančnej formy: Spracovaná prípadová štúdia jedného sociálno-patologického javu	dištančná	2

u žiakov z MRK. Formát A4, rozsah 2 normostrany		
SPOLU: 12 hod		P 10/2D

Modul 2

Teoretické východiská prevencie sociálno-patologických javov u žiakov. Stratégie prevencie sociálno-patologických javov žiakov v škole.

Téma	Forma	Časový rozsah
<ul style="list-style-type: none"> Teoretické východiská prevencie sociálno-patologických javov u žiakov. Stratégie prevencie sociálno-patologických javov u žiakov z MRK v škole. Charakteristika sociálno-patologických javov a ich kategorizácia. Komparácia domácich a zahraničných inovácií v oblasti prevencie sociálno-patologických javov žiakov z MRK v škole z hľadiska efektivity. Špecifiká prevencie sociálno-patologických javov u žiakov z MRK. 	prezenčná	3 2 5 5
Výstup z dištančnej formy: Spracovanie techniky riešenia jedného vybraného sociálno-patologického javu u žiakov z MRK podľa aktuálnej odbornej literatúry. Formát A4, rozsah cca 3 normostrany	dištančná	3
SPOLU: 18 hod		P 15/3 D

Modul 3

Program prevencie sociálno-patologických javov (a hodnotenie jeho efektivity) zohľadňujúci podmienky konkrétnej školy a lokálnych špecifik podľa potrieb žiakov z MRK.

Téma	Forma	Časový rozsah
<ul style="list-style-type: none"> Filozofické východiská psychologickej prevencie (optimalizácia psychickej regulácie správania). Plánovanie prevencie v triede a na základnej škole podľa potrieb žiakov z MRK. „Univerzálne prevenčné programy“. „Selektívne prevenčné programy“. „Indikované prevenčné programy“. Tvorba, realizácia a hodnotenie efektivity „Programu prevencie sociálno-patologických javov zohľadňujúceho podmienky konkrétnej školy a lokálnych špecifik podľa potrieb žiakov z MRK“ - workshop. 	prezenčná	2 2 2 2 2 5
Výstup z dištančnej formy Návrh preventívneho programu - praktická aplikácia vybranej metódy prevencie, prístupu, stratégie a prostriedkov prevencie sociálno-patologických javov u žiakov z MRK (v triede a na základnej škole podľa potrieb žiakov z MRK). Formát PPT, rozsah cca 10 snímok.	dištančná	5
SPOLU: 20 hod		P 15/5 D

Profil absolventa:

Absolvent aktualizačného vzdelávacieho programu Rozvoj kompetencií odborných zamestnancov v prevencii sociálno-patologických javov u žiakov z marginalizovaných rómskych komunít vie pripraviť, aplikovať a vyhodnocovať program prevencie sociálno-patologických javov v triede a na základnej škole.

Rozsah vzdelávacieho programu: Spolu 50 hodín, z toho prezenčne 40 hodín a dištančne 10 hodín

Trvanie vzdelávacieho programu: najviac 10 mesiacov

Bližšie určená kategória, podkategória odborných zamestnancov, kariérový stupeň, kariérová pozícia:

kategória odborných zamestnancov:

- psychológ, školský psychológ
- špeciálny pedagóg, školský špeciálny pedagóg
- sociálny pedagóg

podkategória odborných zamestnancov: -

kariérový stupeň:

- samostatný odborný zamestnanec
- odborný zamestnanec s prvou atestáciou
- odborný zamestnanec s druhou atestáciou

kariérová pozícia: -

Vyučovaci predmet/vzdelávacia oblasť: -

Podmienky pre zaradenie uchádzačov na kontinuálne vzdelávanie:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategóriu odborný zamestnanec, ktorý pracuje so žiakmi z marginalizovaných rómskych komunít a spĺňa kvalifikačné predpoklady psychológa alebo školského psychológa alebo špeciálneho pedagóga alebo školského špeciálneho pedagóga alebo sociálneho pedagóga v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorý má aspoň 6 mesiacov odbornej praxe (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania:

Uchádzač sa na vzdelávanie prihlasuje písomnou prihláškou, ktorú zašle na adresu poskytovateľa vzdelávania.

Riaditeľ školy alebo školského zariadenia na písomnej prihláške potvrdzuje zaradenie odborného zamestnanca do kategórie a kariérového stupňa, riaditeľovi školského zariadenia potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ.

Ak riaditeľ školy/školského zariadenia nepotvrdí zaradenie odborného zamestnanca do kategórie a kariérového stupňa, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie odborného zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré odborný zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania vzdelávacieho programu:

Aktualizačné vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou pred účastníkmi a lektorom vzdelávania.

Požiadavky na ukončenie vzdelávacieho programu:

1. Minimálne 80% účasť na prezenčnej forme vzdelávania.
2. Splnenie výstupov z dištančnej formy vzdelávania.
3. Záverečná prezentácia - obsahom prezentácie je spracovaný program prevencie vybraného sociálno-patologického javu (a hodnotenie jeho efektivity) zohľadňujúceho podmienky konkrétnej školy a lokálnych špecifik podľa potrieb žiakov z MRK v rozsahu 10 snímok v programe PowerPoint.

Personálne zabezpečenie:

Garant vzdelávacieho programu:

PhDr. Jarmila Verbovská - učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou, MPC RP Prešov, T. Ševčenka 11, Prešov. Garant spĺňa kvalifikačný predpoklad v zmysle § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori vzdelávacieho programu:

Učitelia pre kontinuálne vzdelávanie, vysokoškolskí učitelia, odborní zamestnanci s minimálne 6-ročnou praxou lektorovania dospelých, odborní zamestnanci s minimálne 4-ročnou praxou so žiakmi z marginalizovaných rómskych komunít. Lektori musia spĺňať podmienky Čl.2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančné, materiálne, technické a informačné zabezpečenie:

Financovanie vzdelávacieho programu:

Vzdelávací program je financovaný z prostriedkov národného projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Účastníkom vzdelávania bude poskytnuté ubytovanie a stravné v súlade s platnou legislatívou v oblasti cestovných náhrad. Vzdelávanie bude prebiehať v prenajatých priestoroch.

Materiálne zabezpečenie:

- školiaci materiál pre potreby vzdelávania – napr. zošit, pero,
- flipchartová tabuľa s príslušenstvom (tabuľa, flipchartový papier, fixy),
- učebné zdroje (študijné texty).

Technické a informačné zabezpečenie:

PC, resp. notebook; digitálny fotoaparát; interaktívny systém; pripojenie na internet; dataprojektor.

V rámci vzdelávania sa v dištančnej forme bude využívať e-learningová podpora kurzu, ktorá poskytne účastníkovi ďalšie metodické materiály k jednotlivým modulom a bude slúžiť aj ako komunikačný kanál medzi účastníkmi a lektormi.

Návrh počtu kreditov: 12 kreditov

10 kreditov za rozsah vzdelávania a 2 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania záverečnou prezentáciou pred účastníkmi a lektorom.